Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 736/2025
05.02.2026. године
Б е о г р а д

У И М Е Н А Р О Д А

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у правној ствари тужиоца „Азотара“ доо привредно друштво за производњу азотних и комплексних ђубрива Суботица у стечају, чији је пуномоћник Немања Витомировић, адвокат из ..., против туженог Јавно предузеће „Србијагас“ Нови Сад, чији је пуномоћник Александар Тодоровић, адвокат из ..., а ради стицања без основа, вредност спора 378.088.216,11 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1961/25 од 18.06.2025. године, у седници одржаној 05.02.2026. године донео је:

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизиј тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1961/.2025. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Привредног суда у Суботици П 22/23 од 12.03.2025. године, у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да се обавеже тужени да му исплати износ од 378.088.216,11 динара са припадајућом законском затезном каматом на појединачно прецизиране износе од доспелости до исплате. Ставом II обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 724.498,50 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1961/2025 од 18.06.2026. године у ставу I одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Суботици П 22/2023 од 12,03.2023. године. У ставу II одбијен је захтев парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка учињене пред другостепеним судом из чл. 374. став 1. и став 2. тачка 7, 10. и 12. Закона о парничном поступку и због погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију у којем је оспорио наводе ревидента.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога применом члана 408. Закона о парничном поступку, ревизијски суд налази да је ревизија тужиоца неоснована.

У доношењу другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Неосновани су ревизијски наводи у погледу битне повреде из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП, јер пресудом другостепеног суда није одлучено о захтеву о којем је раније правноснажно пресуђено или о коме је закључено судско поравнање, при чему је само изрека пресуде обухваћена правноснажношћу, а не и образложење пресуде. Позивање ревидента на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 7. и 12. ЗПП не представља резисијски разлог применом члана. 407. ЗПП. Тужилац се позива и на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. Став 1. ЗПП, али не наводи исте, па су ревизијски наводи и у овом делу без утицаја.

Предмет тужбеног захтева је накнада коју тужилац потражује за коришћење разводног магистралног гасовода РГ-06-02 (од одашиљачке станице у Кањижи до парцеле бр. 94 к.о. ..., дужине 28 km) у износу од 378.088.216,11 динара са припадајућом законском затезном каматом за период од 2013. године до 2022. године, заснивајући своје право на наводима да је тужилац власник предметног гасовода а да је тужени користио његов гасовод без правног основа у наведеном периоду.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, тужилац је као доказ да је власник предметног гасовода доставио правноснажну пресуду Привредног суда у Суботици П 129/20 од 24.05.2022. године којом је одбијен тужбени захтев тужиоца овде туженог, да му се утврди право својине на предметном гасоводу као и да му се призна излучно право и да се обавеже стечајни дужник овде тужилац на излучење из стечајне масе. Затим, да је правном претходнику тужиоца решењем Покрајинског секретаријата за индустрију, грађевинарство и терцијарне делатности број 351-126/86 од 24.06.1986. године као инвеститору одобрена употреба и коришћење предметног гасовода, те је дана 16.04.1987. године, правни претходник тужиоца, као давалац основних средстава закључио Споразум са Нафтагас „Гас“ Нови Сад „Природни гас“ Основном организацијом удруженог рада транспорта и дистрибуције природног гаса Нови Сад, као примаоца основних средстава, којим је давалац основних средстава пренео на примаоца основних средстава право управљања, коришћења и располагања предметним гасоводом. Решењем Републичког геодетског завода Служба за катастар непокретности Кањижа од 05.04.2017. године дозвољен је упис права својине на воду у листу водова катастарски број вода 50, доводни гасовод и мерно регулациона станица за гасовод који је прикључен на магистрални вод МГ-06 код одашиљачке станице у Кањижи, на стационажи 14-49500 км и води се до Зорке Азотаре у Суботици, а прелази преко парцела које се налазе на к.о. Мале Пијаце у укупној дужини вода од 6551,96м и к.о. Кањижа у укупној дужини вода од 3783,32 у корист ЈП Србијагас Нови Сад са уделом од 1/1 дела. Републички геодетски завод Сектор за катастар непокретности, Одељење за катастар водова Нови Сад издао је уверење од 08.12.2023. године којим се потврђује да је сагласно подацима катастра водова за општину/Град Суботицу на катастарској парцели бр.94 к.о. ..., гасовод карантиран без имаоца права. Дана 07.11.2022. године, тужилац се обратио туженом ради регулисања међусобних односа везано за коришћење предметног разводног гасовода. Решењм Привредног суда у Суботици Ст 17/2014 од 04.05.2023. године констатовано је да је у стечајном поступку над стечајним дужником-тужиоцем на основу уговора о купопродаји непокретне имовине од 28.04.2023. године закљученог између стечајног дужника као продавца и АА из ... као купца, извршена продаја предметне непокретности, спорног гасовода дужине 28 км који се завршава на парцели број 94 к.о. ... са прихватним челичним местом пречника 10, које нису евидентиране у листу непокретности.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд налази да правноснажном пресудом на коју се тужилац позива није утврђено да је тужилац власник предметног гасовода и иста не представља ваљан основ за промену, односно упис права својине на гасоводу. У погледу правне важности Споразум од 16.04.1987. године, из образложења пресуде П 129/20 од 24.05. 2022. године произлази да исти није правно ваљан за стицање права својине на предметним стварима у корист тужиоца, овде туженог јер се из потврде Агенције за привредне регистре од 20.07.2017. године не може утврдити да је Јавно предузеће Србија гас Нови Сад, правни следбеник примаоца основних средстава из предметног споразума. Првостепени суд полазећи од чињенице да тужилац није оспорио наведени споразум, закључује да тиме није оспорио ни чињеницу да је предметни гасовод као основно средсрво отуђио, односно пренео на друго правно лице право управљања, коришћења и располагања.

Затим, ценећи сам Споразум од 16.04.1987. године, да иако није прикључен записник о преузимању основних средстава, првостепени суд указује да је у тачки 5. Споразума наведено да је записник о примопредаји из тачке 2. Споразума, уз понуду даваоца основних средстава и сва остала документација сачињена у току извршења овог Споразума чине саставни део Споразума. Истиче да је Споразум сачињен у писменој форми, потписан и печатом оверен од стране овлашћених лица, даваоца и примаоца основних средстава, да је закључен у тада прописаној форми за пренос непокретности са једног на друго друштвено правно лице.

Имајући у виду да осим што тужилац предметни гасовод води као основно средство у књиговодственој евиденцији, као што га и тужени у својој евиденцији води као основно средство, при чему тужилац није уписан као власник предметног гасовода у катастру водова, првостепени суд закључује да тужилац није доказао власништво на предметном гасоводу. При томе иако је предметни гасовод у поступку стечаја над овде тужиоцем продат као део стечајне масе, првостепени суд налази да на основу приложених доказа не може се са сигурношћу утврдити да је тужилац у спорном периоду од 2013. године закључно са 2022. годином, за који тражи накнаду био власник предметне непокретне ствари, разводног гасовода, дужине 28 km, па је применом одредбе чл. 231. Закона о парничном поступку, одбио тужбени захтев као неоснован.

Другостепени суд је у потпуности прихватио разлоге које је дао првостепени суд.

Ревизијски суд прихвата као правилан закључак нижестепених судова да тужиоцу не припада накнада за коришћење разводног магистралног гасовода од стране туженог за период од 2013. године закључно са 2022. годином.

Тужилац је поднео тужбу са позивом на члан 219. ЗОО истичући да је власник предметног гасовода позивајући се на правноснажну пресуду Привредног суда у Суботици П 129/20 од 24.05.2022. године.

Према члану 219. ЗОО кад неко туђу ствар употреби у своју корист, ималац може захтевати, независно од права на накнаду штете или у одсуству ове, да му овај надокнади корист коју је имао од употребе ствари.

Правилан је закључак нижестепених судова да пресуда Привредног суда у Сомбору П 129/20 од 24.05.2022. године којом је одбијен тужбени захтев тужиоца, овде туженог да се утврди његово право својине на предметном гасоводу, за признање излучног права и и да се обавеже стечајни дужник „Азотара“ ДОО Суботица у стечају овде тужилац на излучење из стечајне масе, а која је потврђена пресудом Привредног апелационог суда Пж 6405/22 од 28.09.2022. године, није доказ да је тужилац власник спорног гасовода нити иста представља правни основ за упис тужиоца као власника предметне ствари. Право својине стиче се по самом закону, на основу правног посла и

наслеђивањем. Право својине стиче се и одлуком надлежног државног органа, на начин и под условима одређеним законом (члан 20. ЗОСПО). Из утврђеног чињеничног стања не призлази да је тужилац био власник предметног гасовода у утуженом периоду за који тражи накнаду.

Тачан је ревизијски навод тужиоца да код утврђене чињенице да је решењем Покрајинског секретаријата за индустрију, грађевинарство и терцијалне делатности од 24.06.1986. године правном претходнику тужиоца као инвеститору одобрена употреба и коришћење изграђеног објекта доводни гасовод и мерно регулациона станица за гасовод који је прикључен на магистрални вод МГ-06 код одшиљачке станице у Кањижи на стационажи 14-495,00 км и води се у дужини од 28 км до РО у оснивању „Зорка- Азотара“ у Суботици, позивање тужиоца у жалби на оргинарни начин стицања својине не представља нову чињеницу како погрешно наводи другостепени суд. Међутим, другостепени суд је ценио и споразум од 16.04.1987. године, налазећи да је првостепени суд правилно утврдио да је правни претходник тужиоца као давалац основних средстава пренео Споразумом на примаоца право управљања, коришћења и право располагања предметним гасоводом, па тужилац није доказао да је био власник спорног гасовода у периоду од 2013. године до 2022. године.

Правилно нижестепени судови закључују да је предметни споразум пуноважан јер је закључен у прописаној форми предвиђеној чланом 4. тадашњег Закона о промету непокретности. Гасовод као грађевински објекат сматра се непокретношћу, па је обавезна писмена форма споразума која је и испоштована при његовом закључењу између друштвених правних лица. Споразум је потписан и печатиран од овлашћених лица обе уговорне стране.

Према члану 2. став 1. Споразума, пренос основних средстава извршиће се записнички од стране овлашћених радника даваоца и примаоца основних средстава у року од 15 дана од дана потписивања споразума. Према тачки 5. Споразума његов саставни део је понуда даваоца основних средстава од 05.02.1987. године, записник о примопредаји и документација из тачке 2. и сва остала документација сачињена у току извршења споразума. Нижестепени судови су ценили чињеницу да у списима предмета П 129/20 и П 22/23 није достављен записник о примопредаји, али су правилно имали у виду тачку 5. Споразума, да записник о примопредаји као и сва остала документација је сачињена у току извршења споразума и представља саставни део споразума.

С друге стране тужилац се позива на чињеницу да је гасовод у утуженом периоду био у државини туженог. Тужилац није подносио тужбу за утврђење права својине и за повраћај предметног гасовода, већ је по правноснажности пресуде којом је одбијен захтев туженог као тужиоца за утврђење права својине и излучење од стране тужиоца као туженог поднео тужбу за исплату накнаде за коришћење туђе ствари применом члана 219. ЗОО. Из утврђеног чињеничног стања произлази да тужилац није оспоравао постојање самог споразума, а са тим и чињеницу да је предметно основно средство пренео на друго друштвено правно лице.

Приликом одлучивања, нижестепени судови су ценили наводе тужиоца да је у пресуди Привредног суда у Сомбору П 129/20 од 24.05.2022. године оспорена правна ваљаност споразума. Из образложења пресуде на коју се тужилац позива произлази да сам споразум није правно ваљан за стицање права својине на предметним стварима, јер тужилац овде тужени није доказао да је правни следбеник примаоца основних средстава, да није достављен доказ о исплати накнаде и доказ о извршеној предаји што је и био разлог за одбијање његовог захтева за утврђење права власништва на предметном гасоводу. Ревизијски суд напомиње да ови нису разлози који утичу на правну ваљаност споразума.

Према чл. 12. Закона о парничном поступку, ако одлука зависи од претходног решења питања да ли постоји неко право или правни однос, а о том питању још није донео одлуку суд или други надлежни орган (претходно питање), суд може сам да реши то питање ако посебним прописима није другачије предвиђено и одлука суда о претходном питању има правно дејство само у парници у којој је то питање решено. Како је о питању правне ваљаности споразума од 16.04.1987. године као претходном питању одлучено у пресуди П 129/20, иста не може представљати основ за стицање права својине односно одлуку суда у овом поступку, имајући у виду да иста везује само суд у поступку у коме је одлучивано као претходном питању.

Код горе утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови ценили решење Привредног суда у Суботици Ст. 17/2014 од 04.05.2023. године којим је констатовано да је у поступку стечаја над стечајним дужником – овде тужиоцем на основу купопродајног уговора од 28.04.2023. године закљученог између стечајног дужника као продавца и АА из ... као купца извршена продаја дела имовине стечајног дужника, предметног гасовода који није евидентиран у листу непокретности. Наиме само предметно решење није доказ да је тужилац био власник спорног гасовода у периоду од 2013. године закључно са 2022. годином на основу кога би имао право да тражи накнаду од туженог за коришћење туђе ствари без основа.

Према члану 133. Закона о стечају, предметно решење са доказом о уплати цене је основ за стицање и упис права својине купца, без обзира на раније уписе и без терета као и без икаквих обавеза насталих пре извршене купопродаје укључујући и пореске обавезе и обавезе према привредним субјектима пружиоцима услуга од општег интереса које се односе на купљену имовину.

Следом наведеног правилно је одбијен тужбени захтев као неоснован за исплату накнаде за утужени период јер из утврђеног чињеничног стања не произлази да је тужилац доказао да је наведеном периоду био власник спорног гасовода, нити држалац истог, при чему није оспорено постојање пуноважног споразума из 1987. године, па је ревизијски суд применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци пресуде.

Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић